

Стратегия за развитието на направление

3.9. Туризм в

Стопански факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата стратегия за развитие на професионално направление 3.9. „Туризм“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“ е изготвена в съответствие с нормативната база на Университета за научноизследователската дейност, със Стратегията за развитие на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за периода 2021-2025 г., Стратегията за международно сътрудничество на ЮЗУ „Неофит Рилски“, Стратегията за развитие на Стопанския факултет при ЮЗУ, Плана за научно-изследователската дейност и Плана за развитие на академичния състав на Стопанския факултет, както и всички аналогични и произтичащи от тях стратегически документи на съставляващите факултета катедри, обслужващи обучението на студентите от професионалното направление. Допълнително стратегията се опира на Стратегията за устойчиво развитие на туризма в България 2014-2030 като максимално взема мерките за устойчивото развитие на туристическата индустрия.

Целта на настоящата стратегия е подчинена на две изходни точки: *първо*, да служи като обобщаващ и основополагащ стратегически документ за организацията и последващия контрол на управленско-административната, научноизследователската и образователната дейности, свързани с професионално направление 3.9 „Туризм“ в Стопанския факултет; *второ*, да очертае насоки и плана за действие при превръщането на катедрата в разпознаваемо академично звено, прилагащо високи научно-изследователски, разнообразни форми и методи на обучение в областта на туризма и устойчивото управление.

Срокът на действие на настоящата стратегия за развитие на професионално направление „Туризм“ в Стопанския факултет при Югозападния университет „Неофит Рилски“ е за период 2021 – 2025 г.

1. Направление 3.9. „Туризм” в контекста на мисията и значението на Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“

Главната стратегическа цел на професионално направление 3.9 „Туризм“ е чрез непрекъснато повишаване на качеството на обучението, чрез своята научноизследователска дейност и чрез практическата насоченост да бъде сред разпознаваемите водещи звена в рамките на Стопанския факултет като едновременно с това в пълна степен се съобрази със съществуващите възможности и заплахи в университетската обучителна среда. С оглед на признатите такива на факултетно ниво, дейностите в професионалното направление по-конкретно се насочват към следните:

Увеличаване броя на интегрирани/хибридни специалности за придобиване на по- широка професионална квалификация и придобиване на меки умения

Индивидуализация на образователните услуги и предлагане на образователни продукти, базирани на оценката на компетенциите на определен специалист;

Оптимизация на възможностите за обучение чрез онлайн платформи;

Оптимизация на работата в мрежи;

Съобразяване с промяната в ценностните оценки на поколения.

В тази връзка, мисията на професионалното направление е чрез разработване на нови подходи, методи и форми на обучение да разпространява и затвърждава съвременни научни постановки и с оглед на новите предизвикателства да ги интегрира в образователната си дейност, и най-вече с оглед на практиката на туристическата индустрия.

Важна цел на активностите на академичните членове в основното звено на професионалното направление на е задълбочаване на връзката между образованието в направление 3.9 „Туризм” в бакалавърските и магистърските програми, и бизнеса в лицето не само на хотелиери и ресторантьори, туроператори и туристически агенции, но и голям брой други заинтересовани страни. Обучението на бъдещи специалисти в туризма, подsigуряването на практическата пригодност към нуждите и изискванията на бизнеса и гарантирането на отлична подготвеност в достиженията на съвременната проблематика от въпросите на родния и

международния туризъм и устойчивото развитие са тенденциите, от които традиционно изхожда при работата в професионалното направление 3.9 „Туризъм“.

Подчинено на тази основна цел, се извършва адаптирането на учебните планове и програми като също се вземат предвид *нарасналите изисквания на практиката* от една страна, на *високите научно-образователни предизвикателства* - от друга, и на *дигитализацията и индивидуализацията* – от трета. Измеримостта за това, до колко поставените цели са постигнати от страна на членовете на катедрата, може да бъде видно чрез показателя обучени специалисти в двете образователни степени бакалавър и магистър, в образователната и научна степен – доктор, и показателя успешно реализиране на завършилите.

Научноизследователската дейност в професионалното направление е непрекъснат процес, необходим за оптимизирането и рационализирането на различните аспекти в преподавателската работа. Чрез нея се извършва непрекъснато повишаване на компетентностите на преподавателите и на тяхното кариерно израстване. Научноизследователската дейност е незаменим фактор в учебния процес на студентите. Чрез нея те се запознават с последните научни постижения и придобиват капацитет за извършване на самостоятелни изследвания. Преподаването в специалностите от професионалното направление е подплатено с високо качество на научните изследвания, които разкриват нови перспективи и разширяват интердисциплинарните връзки на туристическата наука с останалите икономически направления, социални и хуманитарни науки.

Практиката на преподаване в Катедрата е дълбоко преплетена със стремеж за постигане на високо качество на научните изследвания, които да разкрият нови перспективи и да разширят границите на човешкото познание. Неизменна цел е и разработване на изследователски проекти, проекти, в които да се включат студенти и докторанти, и най-вече проекти, които целят партнирането чрез бизнес средите, браншовите организации и туристически институции.

Допълнително, в професионално направление 3.9. „Туризъм” се полагат особени усилия, за да може адекватно да отговори на следните предизвикателства:

- ✓ *използване на възможностите за интелигентен растеж и устойчиво развитие чрез туризма;*
- ✓ *съобразяване с основните европейски и световни тенденции в туристическата индустрия (специализирани форми на туризъм);*

- ✓ проучване на най-новите стандарти в хотелиерското и ресторантьорското обслужване и възможности за тяхното прилагане в процесите на в научно-изследователската дейност и в преподавателската дейност;
- ✓ разширяване на възможностите за професионалната квалификация на обучаемите в професионалното направление.

Стратегията за развитие на професионално направление 3.9 „Туризъм” при Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” е в синхрон с целите на институционалната стратегия на Университета за определяне на ключовите стратегически подходи за постигане на поставените цели в условията на ограниченост на ресурсите и постигане на максимален ефект. Стратегията има за задача да осигури стабилна рамка за развитието на кадровия състав, качеството на образователния процес и на научните изследвания за периода 2021-2025 г.

Настоящата стратегия се подразделя на три основни модула, които обхващат съответно оценка на функционалната среда за реализиране на стратегията и стратегическите подцели и действия във връзка с конкретни образователни и научни и мерки в направлението.

2. Функционална среда за реализиране на стратегията

2.1. Ключови фактори за реализирането на стратегията

- ✓ Спазване на вече установените традиции в образованието, репутацията и доказания потенциал на професионално направление 3.9 „Туризъм“ в национален и международен план;
- ✓ интензивна работа за разработване и участие в международни изследователски проекти и по-добро използване на възможностите на различните ОП на ЕС,
- ✓ Интензивно сътрудничество с бизнеса за пазарноориентирани научни изследвания и проекти,
- ✓ Ресурсен център за свободен достъп до туристически софтуер и статистически бази данни
- ✓ Постигане на категорично разпознаваеми резултати в областта на подготовката на студенти и комплексност на научните изследвания
- ✓ Поддържане на сравнително стабилен рейтинг на направлението;

- ✓ Значителен брой успешно приключени национални и международни изследователски проекти и установени дълготрайни партньорства в страната и чужбина.

2.2. Силни страни

- ✓ Постигане на все по-актуална и адаптирана образователна среда за обучение на студентите от специалностите от професионалното направление по съвременни учебни планове и програми;
- ✓ Съгласуване на образователните приоритети между университетското ръководство и обществеността по отношение на образованието в професионално направление 3.9 „Туризм“;
- ✓ обновено работно пространство и материална инфраструктура;
- ✓ значима публикационна активност на преподавателите от професионално направление 3.9 „Туризм“, обслужващи обучението на студентите от професионалното направление, в български и чуждестранни реферирани списания,
- ✓ Участие в издаването на електронни научни списания „Икономика и управление“, „Икономика и право“ и „Предприемачество“, чрез които се популяризира научно-изследователската дейност на преподавателите и докторантите от направлението, както и се създават и поддържат контакти и съвместна научно-изследователска дейност с преподаватели от други университети, в т.ч. чуждестранни такива;
- ✓ Значителен брой успешно защитили български и чуждестранни докторанти;
- ✓ Сътрудничество между катедрата от професионално направление 3.9 „Туризм“ и браншовите организации.

2.3. Слаби страни

- ✓ Нужда от внимание и целенасочени мерки за по-добро взаимодействие между членовете на професионалното направление и конкретни интереси от страна на студентите;

- ✓ Ограничен брой съвместни изяви между преподаватели и студенти;
- ✓ недостатъчен брой съвместни проекти с бизнеса;
- ✓ липса на сигурност при привличането и кариерното развитие на млади преподаватели,
- ✓ тромава система за кариерно израстване на преподавателския състав.

2.4. Възможни заплахи

- ✓ Трайни негативни тенденции на демографско развитие и отрицателен прираст, оказващи влияние върху броя на записващите се студенти в професионалното направление;
- ✓ Негативни последици в следствие на високата безработица в национален план и невъзможност за добра и доходна реализация на завършващите
- ✓ Задълбочаване на обществените предизвикателства спрямо принципите на академичното образование, тенденциите за отстъпване от критериите при откриване на нови учебни заведения и специалности, оценяване на специалностите и мотивиране на рейтинговите оценки;
- ✓ Недостатъчност на държавното финансиране за научни изследвания и научни прояви,
- ✓ Неяснота и недостатъчна предвидимост на държавната политика в сферата на висшето образование в периоди на кризи,
- ✓ Нужда от специфична работа в присъствен и дистанционен режим, както и нужда от обогатяване на онлайн хранилищата и ресурсите, до които студентите да имат достъп.

3. Основни подцели и мерки за реализиране на стратегията

3.1. В областта на образователната дейност

3.1.1. Основни стратегически подцели:

1. Цялостно осигуряване на качеството на образованието в професионално направление 3.9 „Туризъм“ в съответствие с действащата Система за

осигуряване и оценяване на качеството на образованието и добрите практики

- 2.** Разширение и обновяване на тематичния обхват на образователната дейност в съответствие със световните и европейски стандарти за работа във висококонкурентна среда
- 3.** Насърчаване на традициите и практиките за пренасяне и използване на резултатите от научно-изследователската дейност в обучението на студентите и докторантите.
- 4.** Оптимизиране дейността по обезпечаване на задължителните дисциплини с учебници и учебни помагала
- 5.** Осъществяване на съвместни бакалавърски, магистърски и докторски програми на английски език и издаване въз основа на успешно проведеното обучение по тях на съвместни дипломи с факултети и университети от Европейския съюз, Югоизточна Европа (за страните извън ЕС, вкл. Република Турция), Северна Америка, Русия, Азия.
- 6.** Поддържане на постоянни нива на мобилност на студенти, докторанти, академичен и административен персонал по европейските програми (Програма „Еразъм” и др.) и сключените двустранни споразумения
- 7.** Индивидуална работа с талантиливи студенти и привличането им за работа в изследователски екипи
- 8.** Разширяване обхвата на дигитализираното учебно съдържание и подобряване на образователните услуги, предоставяни в он-лайн среда, така че да се повиши качеството на дистанционното интерактивно взаимодействие между преподавателите и студентите в процеса на обучение.
- 9.** Акредитиране и стартиране на дистанционно обучение по програми, по които се осъществява цялостното обучение на бакалаври и магистри в професионално направление 3.9. Туризъм;
- 10.** Поддържане на постоянен диалог с алумните на професионално направление 3.9 „Туризъм“ с цел проследяване на тяхното кариерно развитие и предявените към тях изисквания от страна на работодателите;

11. Поддържане на постоянна връзка с туристическия бизнес, с цел партниране и постигане на ефективно партньорство по веригата образование-наука-бизнес.

3.1.2 Действия по реализиране на подцелите

1. Непрекъсната актуализация на учебната документация и повишаване на атрактивността на учебните програми в съответствие със съвременните тенденции и стандартите за обучение на студенти във водещи университети у нас и в чужбина;
2. Прилагане на нови и модерни форми и методи на обучение, вкл. и нови при обучението в дигитална среда;
3. Засилване на контрола върху аудиторната и извънаудиторната дейност и работа на студентите;
4. Разширяване обхвата на партньорствата и споразуменията за съвместна образователна дейност с водещи факултети и университети от Европа, Северна Америка, Русия, Азия.
5. Сключване на нови двустранни споразумения по Програма „Еразъм” с европейски факултети и университети.
6. Повишаване броя на реализираните студентски и докторантски мобилности по Програма „Еразъм” и съгласно сключените двустранни споразумения между Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски” и сродни факултети на чуждестранни университети.
7. Повишаване на научно-изследователския и преподавателски капацитет на преподавателите в Катедрата за разширяване обхвата на дигитализираното учебно съдържание.
8. Формиране на групи по интереси под ръководството на преподаватели от катедрата по избрани от тях теми, и тяхното популяризиране в социалните мрежи
9. Разширяване използването на системата за електронно обучение „Blackboard” за нуждите на образователните процеси в катедра „Туризм”.
10. Продължаващо обучение на преподавателите и административния персонал на Стопанския факултет за използване на системата за електронно обучение „Blackboard”.
11. Включване на студентите в разработване на изследователските проекти на катедрата.

12. Включване на студентите в информационни форуми (практически конференции, трудови борси, дни на кариерата и др.) с държавната администрация и браншовите организации, потребители на кадри в професионално направление 3.9 Туризм

13. Сключване на договори с туристически предприятия от различни сектори на туризма и икономиката за реализиране на студентски стажове и практики и за повишаване на практическата насоченост на обучението на студентите

14. Привличане на водещи експерти от практиката и на мениджъри на предприятия от различни сектори на икономиката и включването им в обучението на студенти като лектори, ментори и др.

15. Засилване на обратната връзка „студенти-преподаватели” и на ролята на студентския контрол върху качеството на преподавателската дейност.

16. Организирането на съвместни информационни форуми (практически конференции, трудови борси, дни на кариерата и др.) с държавната администрация и браншовите организации, потребители на кадри в професионално направление 3.9 Туризм.

17. Създаване на стратегически алианси за съвместна работа и съгласувани действия по осигуряване с добре подготвени, квалифицирани човешки ресурси на ключови сектори от икономиката на Югозападния регион на страната като цяло.

18. Поддържането на база данни за завършилите Стопанския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски” и тяхната професионална реализация.

19. Организирането на ежегодни срещи на възпитаниците на катедра „Туризм“, Стопанския факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски” и тяхната професионална реализация.

3.2. В областта на научно-изследователската дейност

3.2.1 Стратегически подцели

1. Подобряване качеството на извършваната научно-изследователска дейност на членовете на професионално направление 3.9 „Туризм“.
2. Поддържане на високи нива активност на членовете на катедра „Туризм“, докторантите и студентите, по отношение публикации в престижни

- чуждестранни и национални реферирани издания и най-вече в издания, индексирани в световни бази данни и със значим импакт фактор.
3. Провеждане на студентски и докторантски научни форуми с цел популяризиране на научно-изследователската дейност и интереси на обучаващите се в катедра „Туризм“
 4. Поддържане на високи нива на преподавателската мобилност по Европейски програми (Програма „Еразъм“ и др.) и сключените двустранни споразумения между Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и сродни факултети на чуждестранни университети.
 5. Сътрудничество на членовете на членовете на катедра „Туризм“ при работата по индексацията на съществуващите списания „Икономика и управление“, „Предприемачество“ и „Икономика и право“, издания на Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ в международни реферирани списания със значим импакт фактор.
 6. Участие на членовете на членовете на катедра „Туризм“ в съвместни научни изследвания и научно-изследователски проекти с водещи университети от Европейския съюз, Югоизточна Европа (за страните извън ЕС, вкл. Република Турция), Северна Америка, Русия, Азия.
 7. Засилване участието членовете на членовете на катедра „Туризм“, на докторантите и студентите в международни научни форуми с доклади на чужд език, едновременно с насърчаване популяризирането на резултатите от осъществяваните научно-изследователски и образователни проекти с участие на Стопанския факултет.
 8. Включване в национални и международни научни мрежи за интензивни съвместни интердисциплинарни научни изследвания и постигане на по-значими научно-приложни резултати
 9. Използване на научната инфраструктура на ЮЗУ „Неофит Рилски“ за развитие и поддържане на портфолио от интердисциплинарни изследвания с участието на членове от Катедрата и подкрепата им през целия жизнен цикъл

3.2.2 Действия за реализиране на подцелите

1. Обособяване на научни екипи и участието на академичния състав в професионно направление 3.9 „Туризм“ в съвместни научни изследвания и реализиране на научно-изследователски проекти;

2. Повишаване на публикационната активност на членовете на катедрата в престижни чуждестранни и национални реферирани издания и най-вече в издания със значим импакт фактор.

3. Поддържане на висок брой на реализираните специализации и обучения на академичния състав по наличните европейски програми и проекти, сключените двустранни споразумения между Стопанския факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“ и сродни факултети на водещи и значими чуждестранни университети.

4. Сключване на нови двустранни споразумения по Програма „Еразъм“ с европейски факултети и университети.

5. Сключване на нови двустранни споразумения за съвместна научно-изследователска дейност с факултети и университети от Европейския съюз, Югоизточна Европа (за страните извън ЕС, вкл. Република Турция), Северна Америка, Русия, Азия.

6. Поддържане на висока публикационна активност на сп. „Икономика и управление“, сп. „Предприемачество“ и сп. „Икономика и право“, издавани от Стопанския факултет.

7. Периодично актуализиране на редакционната колегия на сп. „Икономика и управление“, сп. „Предприемачество“ и сп. „Икономика и право“ с оглед на участието на водещи и изявени български и чуждестранни учени и реалното им привличане в процеса на рецензиране (реферирание) на получаваните предложения за публикации.

8. Регистриране на сп. „Икономика и управление“, сп. „Предприемачество“ и сп. „Икономика и право“ в международните информационни системи за реферирани списания, разполагащи с уеб-базирана платформа за електронно подаване на предложения за публикации и тяхното рецензиране.

9. Сключване на споразумения за съвместни научни изследвания и научно-изследователски проекти с водещи университети от Европейския съюз, Югоизточна Европа (за страните извън ЕС, вкл. Република Турция), САЩ, Русия и Далечния Изток.

10. Формиране на консорциуми за научно-изследователски проекти с водещи университети от Европейския съюз, САЩ, Русия и Далечния Изток.

11. Участие на членовете на академичния състав в професионално направление 3.9 „Туризм“ в организирането на международни и национални научни форуми с чуждестранни университети в страната и чужбина.

12. Организиране, при наличието на необходимите финансови ресурси, на обучителни курсове в продължаващо обучение за поддържане квалификацията на членовете на академичния състав и докторантите от Стопанския факултет.

13. Работа по интеркултурни теми в колективи с преподаватели от други факултети и чужди университети.

14. Съвместни научно-изследователски и практико-приложни разработки и публикации в контекста на сключените договори.

3.3 В областта на административната дейност

3.3.1 Стратегически подцели

1: Перманентно подобряване на материалната база и библиотечните ресурси.

2: Засилване участието на катедра „Туризм“ в органите на управление на Университета посредством представителите си в академичния съвет и създадените постоянни и временни комисии в Университета.

3: Поддържане на постоянно високо качество на административното обслужване на студентите и неговото подобряване при необходимост в съответствие с университетската система за управление на качеството.

3.3.2 Действия за реализиране на подцелите

1. Изготвяне на предложения до ректорското ръководство за неотложни и малки по обем и финансови средства подобрения на екстериора и интериора на сградния фонд на Стопанския факултет.

2. Участие на академичния състав по възможност в проекти с външно финансиране, в които са предвидени разходи за подобряване на

екстериора и интериора и най-вече достъпността на сградния фонд на Стопанския факултет за лица в неравностойно положение.

3. Участие на академичния състав по възможност в проекти с външно финансиране, в които са предвидени разходи за работните кабинети и техниката, използвана от докторантите и младите учени във Факултета.
4. Участие на академичния състав в проекти по Наредба 3, в които да са предвидени разходи за закупуване на техника, която след приключване на съответните проекти да се използва за нуждите на Стопанския факултет.
5. Улесняване на административното обслужване на студентите посредством използване възможностите на факултетската уеб страница и интернет сървър.
6. Организиране, при наличието на необходимите финансови ресурси, на обучителни курсове в продължаващо обучение за поддържане квалификацията на администрацията на Стопанския факултет.

4. Човешки ресурси и публикационна активност

Таблица 1. Академичен състав на направление 3.9 „Туризм“ (поименно)

№	Членове на академичния състав на Професионално направление 3.9 „Туризм“
1	проф. д-р Преслав Димитров
2	проф. д-р Мария Станкова
3	доц. д-р Илинка Терзийска
4	доц. д-р Гергана Ангелова
5	доц. д-р Теодора Кирякова-Динева
6	гл. ас. д-р Любомира Пинелова
7	гл. ас. д-р Руска Божкова
8	гл. ас. д-р Иванка Въсенска
9	гл. ас. д-р София Мирчова

5. Заключение

Като икономически отрасъл туризмът е от голямо икономическо значение за България, а като образователно направление също може да се приеме за един от двигателите за устойчив растеж в региона, като в същото време има своята важна роля за добрия имидж на факултета и университета сред местните общности, потребителите на кадри, настоящите и бъдещите студенти. Следователно на микро- и макро ниво професионално направление 3.9 „Туризм“ се стреми непрекъснато да подобрява образователния процес, което изисква съблюдаване на целенасочени действия и стратегически цели.

В рамките на настоящата стратегия са взети предвид както глобалните принципи на развитие в съвременното общество, и най-вече областите като икономика, гео-политика и образование, но е обърнато специално внимание на интересите на туристическата индустрия. Не на последно място по значение, към всяко едно действие от стратегията е приложена гледната точка спрямо потребностите и специфичните нужди на бакалаврите, магистрите, и докторантите, обучаващи се в професионално направление 3.9 „Туризм“.